

N:o 5/-28.

STORA UTSKOTTETS betänkande N:o 5/-28 i anledning av Finans- och Ekonomiutskottets betänkande N:o 1/-28 rörande Landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag, innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland.

Sedan Landstinget i avseende å utlåtande och vidare beredning till Stora utskottet remitterat förberörda ärende, har Stora utskottet tagit detsamma under omprövning och huvudsakligen funnit skäl förorda lagförslaget i den form Finans- och Ekonomiutskottet givit detsamma. Dock har Stora utskottet beträffande särskilda paragrafer och moment ansett nödigt företaga vissa ändringar. Beträffande § 2 mom. 1 har utskottet i första raden utelämnat ordet "bygdeväg", emedan sådan väg ej underhållas av landskapet utan av enskilda, och dessa själva få vidkännas kostnaderna för vägunderhållet. I samma § och mom. har jämväl ordet "fem" utbyts mot "åtta", då utskottet ansåg att övergångstiden i annat fall bleve för kort.

Då snöanhopningen invid stängsel av nät eller tråd är obetydlig ville Stora utskottet att i mom. 2 § 2 undantag skall göras för nämnda stängselmaterial. Stora utskottet föreslår därför att efter första satsen i nämnda mom. inryckes följande sats: "som är av annat material än nät eller tråd".

Då bygdevägs underhåll ankommer å bygdevägens delägare ansåg utskottet undantag beträffande avståndet från vägen till stängslet kunna göras, detta jämväl i den goda avsikten att spara på den eljest knappa jordarealen. Utskottet beslöt därför att mom. 3 § 2 i Landskapsnämndens förslag skulle införas som ett tredje moment.

Beträffande sista momentet § 2 i Finans- och Ekonomiutskottets betänkande beslöt Stora utskottet utbyta detsamma mot motsvarande moment i Landskapsnämndens förslag, emedan det ansågs orättvist att betunga stängselägaren med kostnaderna för stengärdets borttagande och ersättande med annat.

§ 10. Stora utskottet ansåg röstning efter huvudtal vid bygdevägsstäm-

ma rättvis och beslöt därför utesluta § 10 i Finans- och Ekonomiutskottets betänkande varigenom nugällande bestämmelse om röstning efter huvudtal förblir gällande.

I § 16 i Finans- och Ekonomiutskottets betänkande, Stora utskottets betänkande § 15, önskade Stora utskottet att å tredje raden efter "stäng" skulle införas "mot annat sådant" och å följande rad orden "och varaktighet" efter ändamål. Det senare emedan annars ett sämre stängsel kunde uppsättas och förorsaka den stängselskyldige större underhållskostnader.

§ 17 i Finans- och Ekonomiutskottets betänkande. Meningarna rörande denna § voro synnerligen delade. Dels framhölls att intet bete såsom hinderligt för trafiken på landsväg skulle tillåtas, dels ock att man ej borde betunga småfolket, vars djur ofta beta på eller invid vägen, med att ständigt hålla uppsikt över dem samt dels att skärgårdskommunerna i detta avseende ej borde ställas i en särställning.

Genom omröstning beslöt Stora utskottet med 6 röster mot 4 att § 17 i Finans- och Ekonomiutskottets betänkande skulle utgå. Genom de vidtagna strykningarna har §§:s nummer ändrats.

På grund av det ovan framförda får Stora utskottet föreslå att Landtinget ville antaga berörda lag i den ordalydelse som nedan följer:

" L a g

innehållande särskilda stadganden rörande vägväsendet i landskapet Åland

§ 1.

Landsvägar, kommunala vägar och bygdevägar äro allmänna vägar.

§ 2.

Vid landsväg, kommunalväg må tätt stängsel å skogig plats eller glest stängsel å öppen plats icke inrättas närmare än på 0,5 meters avstånd och tätt stängsel å öppen plats ej närmare än på 5 meters avstånd från yttre dikeskanten eller, där dike icke finnes, från vägs släntens yttre kant. Finnes tätt stängsel vid vägen på närmare avstånd än här är stadgat, bör det samma inom åtta år efter denna lags ikraftträdande undanskaffas. Stängsel kring trädgård och tomt får likväl alltid inrättas på 0,5 meters avstånd

från yttre dikeskanten eller, där dike icke finnes, från vägsläntans yttre kant.

Med tätt stängsel avses i denna lag sådant stängsel, som är av annat material än nät eller tråd, och är tätare uppfört än vad i landskapslagen angående ägors fredande mot skada av husdjur är stadgat om byggnad av laga stängsel.

Vid bygdeväg må stängsel ej inrättas närmare än 0,5 meter från yttre dikeskanten eller, där dike icke finnes, 1 meter från vägsläntans yttre kant.

Ej må byggnad invid allmän väg uppföras närmare än 4 meter från vägsläntans yttre kant eller 3 meter från yttre dikeskanten; dock kan i skärgårdskommuner på förord av kommunalfullmäktige landskapsnämnden bevilja undantag från denna bestämmelse.

I skarpa kurvor bör skogen gallras eller kvistas samt såvitt möjligt andra naturhinder för utsikten avlägsnas, så att vägen på en sträcka av minst 50 meter framåt utan svårighet kan överskådas.

Tidigare uppfört stengärde är icke underkastat bestämmelserna i detta lagrum.

§ 3.

Det är förbjudet att hålla grind å allmän väg annorstädes än i vägens korsning med kanal eller vid färjställe. Rättighet att hålla grind å redan anlagd landsväg må förbliva gällande, försåvitt ej landskapsnämnden, efter vederbörande kommunala myndigheters hörande, annorlunda bestämmer. Landskapsnämnden kan ock, efter vägnämnds och länsmans hörande, tillåta hållande av grind å kommunal väg och bygdeväg.

§ 4.

Landskapets vägmästare åligger att hava ständig tillsyn över landsväg.

Jämväl åligger det vägmästaren att vår och höst samt även å annan tid, då skäl yppas, förrätta syn å landsväg, varvid ordföranden, eller vid förfall för honom, annan ledamot i vägnämnden samt poliskonstapel äga

närvara. Befinnes vägen vid syn vara bristfällig, må entreprenören förläggas att inom viss tid efter synen avhjälpa bristerna och må tillika efterbesiktning av reparationerna utsättas. Hava bristerna ej då behöfven avhjälpts, skall arbetet genom vägmästarens försorg utan uppskov utföras och kostnaderna därför hos entreprenören eller hans löftesmän uttagas.

Angående vår- och höstsyn skall fjorton dagar därförinnan kungöras på sätt om kommunala tillkännagivanden är stadgat. Om annan syn skall entreprenören underrättas antingen genom bevisligt meddelande eller på nyssnämmt sätt. Beträffande efterbesiktning är likväl särskilt meddelande icke nödigt. Över vägsyn skall av vägmästaren föras protokoll.

§ 5.

Vägmästaren skall årligen före den 1 september uppgöra och till landskapsnämnden insända kostnadsförslag över de underhålls- och förbättringsarbeten, som följande år skola utföras å landskapets landsvägar. I förslaget böra upptagas utgifterna för de av landskapsnämnden godkända på entreprenad utgivna likasom ock till utförande på annat sätt beslutade arbeten, för vilka kostnadsförslag skola uppgöras ävensom skäligt belopp för oförutsedda utgifter.

§ 6.

För anläggning av allmän väg, så ock för flyttning eller utvidgning av sådan väg skall, såframt överenskommelse med jordägaren ej kan träffas, behöfligt område exproprieras; lag samma vare beträffande sådan inskränkning av nyttjanderätten till mark på ömse sidor om väg, som är för allmän väg nödvändig.

§ 7.

Utslag, varigenom allmän väg påbjudits till byggande, flyttning eller utvidgning, anses inbegripa jämväl expropriationsrätt till område, som för vägen erfordras, så ock rätt att upptaga diken och taga vägbyggnadsämne från i utslaget nämnda platser.

§ 8.

Där ej överenskommelse träffats om lega eller inlösen av för lands

väg eller för erhållande av vägbyggnadsämne behöfligt jor-dområde och så-framt den del av sagda område, som tillhör vederbörande jordägare, utgör högst 0,3 hektar odlad eller tre hektar icke odlad jord, beslute om in-lösen och jordägaren eller -innehavaren tillkommande ersättning skilje-män, av vilka en utses av jordägaren, den andra av landskapsnämnden och den tredje av de sålunda utsedda gemensamt till ordförande. Enas dessa icke om val av ordförande, må domhavanden å orten, på landskaps-nämndens anmälan, utse ordförande.

Har jordägaren ej inom fjorton dagar efter bevilsligen erhållen ammo-dan utsett skiljeman, skall sådan, på landskapsnämndens anmälan, utses av kommunalfullmäktiges ordförande.

För förrättningen tillkommer skiljeman skäligt arvode, som av skil-jemännen skall fastställas och erläggas av den, på vilken vägens under-håll ankommer.

Angående verkställighet av skiljemännens beslut vare gällande, vad i utsökningslagen är därom stadgat.

Där område, som skall arrenderas eller inlösas, är större än vad i 1 momentet är sagt, och överenskommelse med jordägaren icke kommer till stånd, lände lagen om expropriation av fast egendom för landskapet Ålands behov till efterrättelse.

§ 9.

Skall för forsling av vägbyggnadsämne annans enskilda väg eller bro begagnas, pröve, där ej vederbörande därom enas, skiljemän, vilka utses på sätt i § 8 är sagt, huruvida sådan rätt må medgivas samt bestämme i ty fall den ersättning, som för tillgodonjutande av nämnda rättighet bör erläggas.

§ 10.

Mariehamns stad underhåller inom stadens område befintlig landsväg, men erlägger landskapet härför ersättning, beräknad efter vägens längd, dock ej för den del härav, som faller inom stadens reglerade område, och ej utöver vad vägens underhåll bevisligen kostat samt uti ingen händelse mer, än vad motsvarande längd av likartad, under landskapets omedelbara vård tagen landsväg i medeltal under samma år i kostnad dragit.

Underhållet av sagda landsvägsdel övervakas av den myndighet, som har att draga försorg om underhållet av med densamma förbundna landsvägar.

§ 11.

Bygges ny allmän väg eller utvidgas eller flyttas tidigare förefintlig, skola de kommuner, genom vilkas område vägen drages, ansvara för samtliga i §§ 6 och 8 nämnda ersättningar.

§ 12.

Då tidigare landsväg, kommunalväg eller bygdeväg övertages för underhåll av landskapet och utredas icke kan, vilken bredd för vägen tidigare fastställts, anses den förutvarande landsvägens och kommunalvägens område hava varit minst 6,75 meter samt bygdevägs område minst 5,50 meter brett.

Innan bygdeväg, som tidigare varit landsväg, övertages av landskapet skall den försättas i fullgott skick av den kommun, inom vars område den är belägen.

§ 13.

Trumma eller spång över dike vid allmän väg skall utföras av den, som har behov av densamma, på sådant sätt, att den kan godkännas av den, som har att övervaka vägens underhåll.

Vägdike må icke utan tillstånd av den myndighet, som ombesörjer vägens underhåll, utvidgas, fördjupas eller på annat sätt förändras.

§ 14.

Skall för markens ändamålsenliga torrläggning avloppsdike ledas under allmän väg eller redan förefintligt sådant fördjupas eller eljest utvidgas, må därtill utverkas tillstånd av den myndighet, vilken omvårdnaden av vägen åligger och skall den, som äger bekosta vägens byggnad och underhåll, uppföra nödig bro eller trumma.

I fråga om kostnaderna för tidigare i ovannämnt syfte tillkomna broar eller trummors underhåll vare lag samma.

§ 15.

Den, som underhållet av vinterväg åligger, vare berättigad att ut-

byta vid vägen utfört, för dess öppenställande i avsevärd grad hinderligt stängsel mot annat sådant, som motsvarar det tidigare stängslets ändamål och varaktighet försåvitt detsamma icke omgärdar trädgård eller tomt. Det tidigare stängselmaterialet skall anses tillhöra den som förnyar stängslet och vare han skyldig att det från platsen avlägsna. Underhållet av sålunda förnyat stängsel åligger den, på vilken underhållet av det tidigare stängslet ankommit.

§ 16.

Genom denna lag upphäves landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland, utfärdad den 16 juni 1924, i de avseenden dess bestämmelser äro emot ovanstående stadganden stridande."

Mariehamn, den 28 februari 1928.

På Stora utskottets vägnar:

Herman Mattsson

Viktor Krantz[?]